

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію навчально-методичної
роботи у Рівненському державному
гуманітарному університеті

Рівне-2010

Затверджено Вченою радою (протокол №7 від 26.02.2010 р.) та науково-методичною радою РДГУ (протокол №1 від 26.01.2010 р.).

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію навчально-методичної роботи у
Рівненському державному гуманітарному
університеті

Укладачі «Положення про організацію навчально-методичної роботи у Рівненському державному гуманітарному університеті»:

голова:

проф. Постолювський Р.М. - ректор РДГУ.

члени творчої групи:

проф. Воробйов А.М. - перший проректор РДГУ;
проф. Петрівський Я.Б. - проректор з навчальної роботи РДГУ;
проф. Поніманська Т.І. - проректор з наукової роботи РДГУ;
проф. Тищук В.І. - заступник голови НМР, зав. кафедри методики викладання фізики і хімії;
проф. Малафійк І.В. - зав. кафедри педагогіки;
проф. Янцур М.С. - зав. кафедри професійної педагогіки і трудової підготовки;
проф. Сілков В.В. - декан педагогічного факультету, зав. кафедри математики з методикою викладання;
проф. Виткалов В.Г. - зав. кафедри культурології;
ст. викл. Байло О.А. - начальник навчально-методичного відділу з питань ліцензування, акредитації та моніторингу якості освіти.

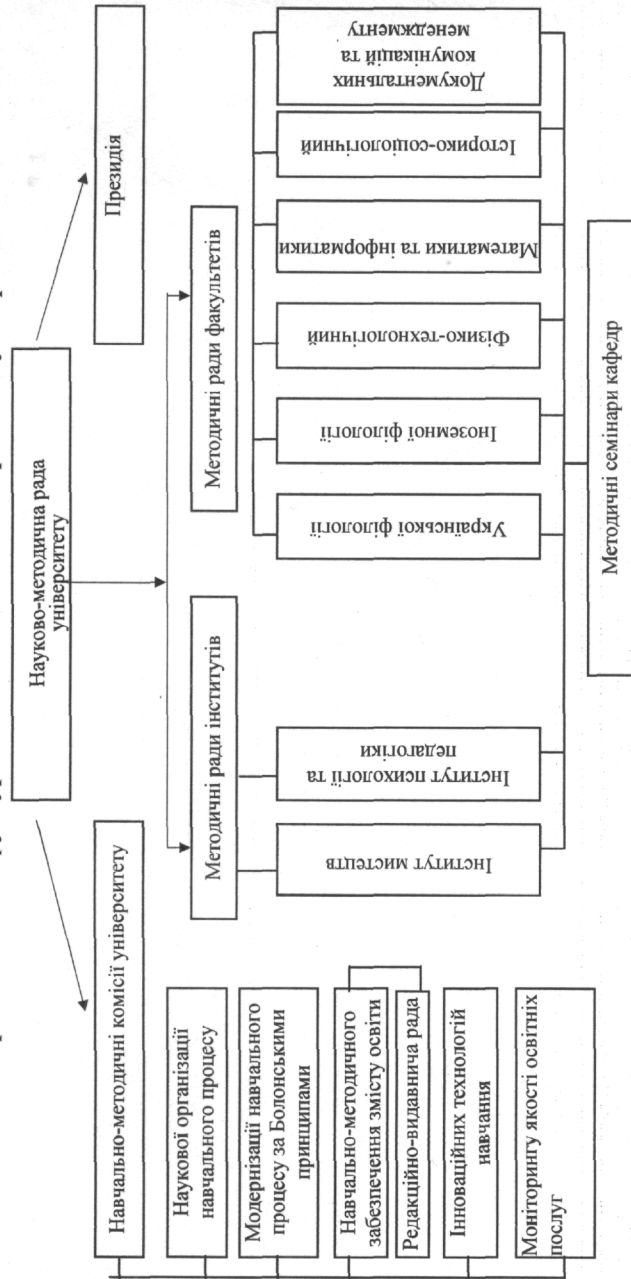
Відповідальні за розробку:

проф. Воробйов А.М.
проф. Петрівський Я.Б.

Підписано до друку 26.02.2010 р.
Формат 60x84 1/16. Папір друкарський.
Умов. друк. арк. 18.
Тираж 100 примірників.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С.Бандери, 12

Додаток А
Організаційна структура навчально-методичної роботи в університеті



**Положення
про організацію навчально-методичної роботи у
Рівненському державному гуманітарному університеті**

1. Загальні положення

Науково-навчально-методична робота є важливою складовою навчально-виховного процесу й спрямована на вирішення завдань з підвищення якості підготовки фахівців на основі комплексного підходу до вдосконалення змісту, організації й методів навчання.

Розрізняють дві її форми: науково-методичну та навчально-методичну. Науково-методична робота орієнтована на створення нових принципів і методів ефективного управління процесом навчання студентів. Навчально-методична робота спрямована на методичне забезпечення й удосконалення існуючих форм і видів занять зі студентами.

Основними напрямками методичної роботи є:

- перспективне й поточне планування навчально-методичної роботи;
- створення навчально-методичних комплексів з дисциплін і спеціальностей у відповідності із сучасними вимогами до рівня підготовки фахівців;
- удосконалення навчальних планів і програм підготовки фахівців;
- вивчення обсягу й змісту самостійної роботи студентів, вироблення методичних рекомендацій із планування, організації й контролю самостійної роботи студентів;
- методичне забезпечення єдності навчального процесу й наукових досліджень;
- організація університетської системи підвищення педагогічної майстерності молодих викладачів, аспірантів і наукових співробітників;
- методична допомога в роботі кураторів академічних груп в роботу в умовах кредитно-трансферної системи організації навчального процесу;
- аналіз забезпеченості навчального процесу навчально-методичною літературою, формування поточних планів видання підручників, навчальних і методичних посібників і вказівок; вивчення, узагальнення й поширення позитивного досвіду навчально-методичної роботи, передових прийомів і методів проведення навчальних занять і організаційних форм навчання; аналіз загальних і специфічних питань методики викладання; організація й проведення науково-методичних конференцій і конкурсів з науково-методичної діяльності;
- проведення науково-методичних досліджень з актуальних для університету й вищої школи проблем;
- розробка і створення нового навчального обладнання, нових лабораторних компонентів, нового програмного забезпечення;

- впровадження комп'ютерних технологій, комп'ютерного супроводу навчально-пошукової діяльності студентів.

Структурними компонентами системи навчально-методичної роботи в університеті складають: навчальна частина, навчально-методичний відділ з питань ліцензування, акредитації та моніторингу якості вищої освіти; науково-методична рада; методичні комісії університету; методичні ради та методичні комісії інститутів (факультетів), кафедр.

Координацію й керівництво всіма напрямками методичної роботи в університеті здійснює проректор і науково-методична рада університету. При цьому діяльність науково-методичної ради спрямована на теоретичну розробку питань змісту й технології навчання, а також на аналіз і впровадження рекомендацій, спрямованих на покращення науково-методичного забезпечення навчального процесу.

Науково-методична рада у своїй практичній роботі керується Законом України «Про вищу освіту», наказами й інструктивними листами Міністерства освіти і науки України, чинним Статутом університету, наказами й розпорядженнями ректора, а також цим Положенням.

2. Науково-методична рада університету

Науково-методична рада (НМР) університету є колективним дорадчим (експертно-консультативним) органом, основним завданням якого є планування та координація науково- та організаційно-методичної роботи в університеті з метою розробки та здійснення комплексу заходів для забезпечення якості підготовки фахівців у відповідності до вимог державних стандартів вищої освіти.

Членами науково-методичної ради є президія НМР, голови методичних комісій університету, заступники голів методичних рад інститутів (факультетів), провідні педагоги університету, які мають великий досвід навчально-методичної роботи. Головою науково-методичної ради університету є проректор, а його заступником - начальник навчальної частини (начальник навчально-методичного відділу).

Структурно науково-методична рада університету складається з президії та методичних комісій за головними напрямками навчально-методичної роботи (Додаток А). Склад НМР затверджується наказом ректора. Термін повноважень ради - п'ять років.

Для прийняття рішень у період між засіданнями науково-методичної ради і колективної оперативної підготовки матеріалів, які готуються до засідання науково-методичної ради університету, створюється президія ради.

До складу президії науково-методичної ради університету входять голова ради (проректор), начальник навчальної частини, начальник навчально-методичного відділу, завідувач редакційно-видавничого центру,

5. Методична робота кафедри

Основну методичну роботу в університеті виконують кафедри за тематикою і напрямками, визначеними науково-методичною радою університету, інституту (факультету). Методична робота кафедри спрямована на удосконалення викладання дисциплін, які закріплені за кафедрою, оптимізацію і інтенсифікацію навчального процесу, покращення його методичного забезпечення, підвищення педагогічної кваліфікації професорсько-викладацького складу.

Конкретні навчально-методичні та науково-методичні питання, які плануються для реалізації кафедрою у поточному році, узгоджуються головою методичної ради інституту (факультету) і затверджується директором інституту (деканом факультету).

Заплановані роботи виконуються професорсько-викладацьким складом кафедр у рамках виконання ними методичної роботи, яка включається в їх індивідуальні плани; аспірантами і магістрантами кафедри - у рамках педагогічної практики; студентами - у рамках виконання ними дипломних робіт, науково-дослідних робіт.

Виконання окремих досліджень може здійснюватись окремою кафедрою або групою кафедр в залежності від характеру і обсягу робіт. Поточний стан методичної роботи кафедри обговорюється і оцінюється на методичних семінарах кафедри у відповідності до плану їх проведення. Щорічний план проведення методичних семінарів кафедри подається у методичну раду інституту (факультету) і затверджується нею не пізніше вересня поточного навчального року.

- організація і контроль діяльності кафедр з основних напрямів методичної роботи університету та розробка пропозицій щодо підвищення якості підготовки майбутніх фахівців;

- аналіз методичного рівня викладання дисциплін з усіх видів навчальних занять та розробка рекомендацій і пропозицій щодо його підвищення;

- проведення науково-методичних робіт і досліджень: організація конкурсів, семінарів, впровадження нових форм і методів навчання;

- участь у всіх заходах, що організує і проводить науково-методична рада університету;

- розгляд навчальних (робочих) планів бакалаврської підготовки за окремими напрямками та навчальних (робочих) планів підготовки з окремих спеціальностей та магістерських програм;

- узгодження варіативних частин державних стандартів вищої освіти за напрямками підготовки;

- затвердження (розгляд) навчальних та робочих програм дисциплін з напрямів (спеціальностей) з яких ведеться підготовка в інститутах (на факультетах);

- розробка пропозицій щодо наукової організації праці професорсько-викладацького складу університету;

- узагальнення досвіду окремих викладачів щодо методичної роботи, впровадження інноваційних технологій в навчальний процес;

- затвердження планів видання навчально-методичної літератури для студентів інституту (факультету);

- затвердження планів підготовки електронних версій конспектів лекцій, методичних вказівок для всіх видів робіт (самостійного вивчення дисциплін, проведення практичних та семінарських занять, виконання контрольних та курсових робіт (проектів), організації самостійної роботи, проведення тестових поточних та підсумкових контролів тощо);

- контроль за виконанням планів видань навчально-методичної літератури та підготовки електронних версій видань;

- аналіз забезпеченості навчального процесу навчально-методичною літературою і організація та проведення навчально-методичних конференцій з обміну досвідом з навчально-методичної роботи;

- звіт перед науково-методичною радою університету про підсумки методичної діяльності інституту (факультету) за рік.

Методична рада інституту (факультету) організує свою діяльність на основі річних планів. Після завершення планового терміну методична рада оформляє звіт про виконання плану, де вказуються причини невиконання окремих позицій, якщо вони мають місце. Голова науково-методичної ради інституту (факультету) звітує на засіданні науково-методичної ради університету.

координатор Європейської кредитно-трансферної системи (ECT8), директор бібліотеки.

Науково-методична рада керує навчально-методичною роботою на основі перспективних і річних планів. Робота науково-методичної ради організується у формі засідань, що проводяться один раз на місяць. У засіданнях беруть участь всі члени науково-методичної ради. Для розгляду окремих питань на засідання запрошуються декани факультетів та їх заступники з навчально-методичної роботи, зав. кафедрами, викладачі й наукові співробітники університету. Рішення науково-методичної ради з питань, що входять до її компетенції, вводяться в дію наказом ректора.

Основними завданнями роботи науково-методичної ради є:

- обговорення інструктивних листів, методичних вказівок Міністерства освіти і науки (МОН) України, стандартів університету, положень та інших методичних документів та розробка відповідних рекомендацій;

- вирішення комплексу питань, що відносяться до змісту освіти за напрямками підготовки, спеціальностями та правочинних заходів для реалізації змісту освіти і його постійного удосконалення;

- напрацювання загальних рекомендацій щодо принципів та правил організації методичної роботи в університеті;

- накопичення, узагальнення і розповсюдження позитивного досвіду організації методичної роботи інститутів, факультетів, кафедр, університету та інших вітчизняних та закордонних вищих навчальних закладів;

- визначення перспективних напрямів підготовки, спеціальностей та перепідготовки кадрів за профілями університету і формування пропозицій щодо їх оптимізації;

- подання рекомендацій щодо застосування сучасних технологій навчання і контролю знань студентів, створення єдиного інформаційного навчального середовища університету;

- напрацювання рекомендацій щодо модернізації навчального процесу за принципами Болонської угоди;

- розробка рекомендацій щодо наукової організації праці та затвердження планів підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу університету;

- аналіз планів видань навчальної, навчально-методичної та наукової літератури університету та формування пропозицій щодо їх коригування;

- проведення експертизи навчальних посібників, підручників, що направляються в МОН України для отримання відповідного грифу;

- обговорення і рекомендації до використання в навчальному процесі нових експериментальних лабораторних комплексів, програмного забезпечення;

- обговорення планів та підсумків проведення університетських конкурсів, науково-методичних конференцій та семінарів з питань організації та аналізу стану науково-методичної роботи, методичного забезпечення навчально-виховного процесу, обміну досвідом методичної роботи інститутів, факультетів, кафедр тощо;

- координація та контроль роботи методичних рад інститутів (факультетів);

- обговорення та затвердження планів роботи методичних комісій університету, розгляд та оцінювання підсумків їх роботи за певний період часу;

- розгляд питань за завданням ректорату про організаційно-методичний рівень навчального процесу та якість його методичного забезпечення на конкретних кафедрах, факультетах та в інститутах і формулювання висновків про їх відповідність встановленим вимогам;

- надання консультацій і роз'яснень нормативних документів з навчально-методичної роботи;

- методичне керівництво та супровід моніторингу якості підготовки фахівців за всіма освітньо-кваліфікаційними рівнями.

Організація роботи науково-методичної ради університету.

Науково-методична рада університету працює у творчій взаємодії з методичними радами інститутів (факультетів) за принципом розподілу компетенцій. Робота ради здійснюється за річним планом. Затверджені плани роботи науково-методичної ради зберігаються у проректора.

Робота науково-методичної ради організується у формі засідань, які проводяться два рази на місяць. Порядок денний чергового засідання повідомляється членам ради і запрошеним співробітникам університету не пізніше, ніж за 7 днів до призначеного терміну засідання. В засіданнях приймають участь усі члени науково-методичної ради. Голова науково-методичної ради веде засідання, координує роботу методичних комісій, контролює підготовку матеріалів до засідань ради. Голова науково-методичної ради (а за його відсутності - заступник) представляють науково-методичну раду на засіданнях ректорату та Вченої ради університету при обговоренні питань з методичної роботи.

Засідання ради вважається чинним, якщо присутніми є 2/3 від загального числа його членів. В засіданнях ради може приймати участь будь-який співробітник університету, а також запрошені головою ради працівники інших організацій та установ. Рішення ради виносяться на засідання одним з членів ради і після обговорення приймається на підставі голосування присутніх членів ради. Рішення вважається прийнятими, якщо за нього проголосувало не менше половини з числа присутніх членів ради.

Секретар ради веде документацію, що відображає діяльність ради, оформляє протоколи засідань і рішення ради та її секцій.

- формує пропозиції адміністрації університету щодо внесення змін і доповнень в Комплексну програму розвитку університету;

- аналізує систему контролю (моніторингу) якості освітніх послуг в університеті, її ефективність в освітній діяльності і формує пропозиції щодо її удосконалення;

- розробляє методичні рекомендації з організації всіх видів контролю (поточного, підсумкового семестрового, державної атестації) студентів; а також ректорських контрольних робіт;

- здійснює методичне забезпечення конкурсів, олімпіад студентів з окремих навчальних дисциплін.

4. Методичні ради інститутів (факультетів)

Методичні ради створюються в інституті (на факультеті) для реалізації планів і програм науково-методичної ради університету, її методичних комісій, а також для координації і контролю методичної роботи кафедр. У складі методичних рад інститутів (факультетів) створюються методичні комісії за напрямками підготовки.

У склад методичної ради інституту (факультету) входять директори (декани), їх заступники з питань навчально-методичної роботи, найбільш досвідчені і кваліфіковані викладачі кафедр інституту (факультету). Персональний склад членів методичної ради затверджує директор інституту (декан факультету). Головою методичної ради є директор інституту (декан факультету), який входить у склад науково-методичної ради університету.

Члени ради мають право приймати участь в обговоренні питань, сприяти виконанню рішень ради, вносити пропозиції голові з питань удосконалення навчально-методичної роботи в інституті (факультеті), виконувати доручення голови ради і його заступника щодо підготовки засідань і рішень ради.

Засідання ради вважається чинними, якщо присутніми є 2/3 від загального числа його членів. В засіданнях ради може приймати участь будь-який співробітник Інституту (факультету), а також запрошені головою ради працівники інших організацій та установ. Рішення ради виносяться на засідання одним з членів ради і після обговорення приймаються на підставі голосування присутніх членів ради. Рішення вважається прийнятими, якщо за нього проголосувало не менше половини з числа присутніх членів ради. Засідання ради проводяться, як правило, один раз в місяць. Порядок денний чергового засідання повідомляється членам ради і запрошеним співробітникам університету не пізніше, ніж за 7 днів до призначеного терміну засідання.

Методична рада інституту (факультету) є постійно діючим робочим органом, основними завданнями якого є:

- формує пропозиції щодо замовлення навчальної, навчально-методичної та наукової літератури для бібліотеки університету;
- формує вимоги до підручників, навчальних посібників, що рекомендуються для отримання відповідного грифу МОН України;
- проводить експертизу навчальних посібників, підручників, що направляються в МОН України для отримання відповідного грифу;
- аналізує плани видань навчальної, навчально-методичної та наукової літератури університету редакційно-видавничим центром університету та формує пропозиції щодо їх коригування;
- організує виставки і конкурси навчальної та навчально-методичної літератури.

Комісія з інноваційних технологій навчання:

- збирає, вивчає, узагальнює і розповсюджує в університеті нові ефективні освітні технології (в тому числі інформаційні);
- методично забезпечує процес розробки педагогічних вимірювальних матеріалів (тестів) і програм атестації студентів;
- приймає участь у розвитку і навчально-методичному наповненні внутрішньої університетської комп'ютерної мережі, його методичний супровід;
- розробляє методичне забезпечення для впровадження нових освітніх, інформаційних технологій;
- методично забезпечує розробку електронних освітніх ресурсів університету;
- розробляє методичне забезпечення для створення і експлуатації освітніх порталів, навчально-інформаційних середовищ на різних структурних рівнях університету (інститут, факультет, кафедра, методичний кабінет тощо);
- аналізує стан інформаційного забезпечення навчального процесу (матеріально-технічної складової в тому числі) і формування пропозицій щодо його покращення та ефективного використання.

Комісія з моніторингу якості освітніх послуг:

- здійснює організаційно-методичне забезпечення університетського рейтингу інститутів, факультетів, кафедр, викладачів, навчально-допоміжного персоналу, студентів;
- розробляє критерії і методологію оцінювання якості педагогічної діяльності викладачів;
- розробляє положення про конкурси з навчальної та навчально-методичної діяльності;
- організує і проводить конкурси на кращий навчально-методичний комплекс;
- розробляє критерії якості освітніх послуг;
- контролює і аналізує виконання цільових проектів і програм в університеті в рамках Комплексної програми розвитку університету;

Члени ради мають право приймати участь в обговоренні питань, сприяти виконанню рішень ради, вносити пропозиції голові з питань удосконалення навчально-методичної роботи в університеті, виконувати доручення голови ради і його заступника щодо підготовки засідань і рішень ради.

Рішення методичної ради виносяться як проекти на Вчену раду університету, представляються проректором як проекти наказів і розпоряджень, оформляються у вигляді рекомендацій для підрозділів університету. Контроль за виконанням рішень методичної ради здійснює проректор, начальники навчальної частини та навчально-методичного відділу.

Для прийняття рішень в період між засіданнями науково-методичної ради і колективної оперативної підготовки матеріалів, які готуються до засідання науково-методичних, Вчених рад університету, створюється президія ради.

Робота в науково-методичній раді університету, методичних комісіях університету та методичних радах інститутів (факультетів) включається в індивідуальні плани викладачів і є важливою складовою їх навчально-методичної роботи.

Науково-методична рада має право:

- запрошувати на засідання для розгляду окремих питань (звітів, обговорень підсумків перевірок) завідувачів кафедр, викладачів та науково-педагогічних працівників університету;
- вимагати і отримувати від керівників підрозділів університету, викладачів, співробітників необхідні матеріали щодо навчально-методичної роботи;
- залучати до виконання окремих видів методичної роботи викладачів і співробітників університету, компетентних у відповідних питаннях;
- направляти членів науково-методичної ради на засідання методичних рад інститутів (факультетів), а в окремих випадках — на засідання і семінари кафедр для участі в розгляді питань з методичної роботи;
- клопотати перед керівництвом університету щодо заохочення співробітників за роботу в науково-методичній раді університету.

3. Методичні комісії університету

Методичні комісії університету формуються для змістовної розробки питань і організації ефективної методичної роботи в університеті за основними напрямками. Відповідно до цього в межах науково-методичної ради університету працюють такі методичні комісії:

- наукової організації навчального процесу;
- модернізації навчального процесу за Болонськими принципами;

- навчально-методичного забезпечення змісту освіти;
- інноваційних технологій навчання;
- моніторингу якості освітніх послуг, виробничої діяльності.

Основні принципи роботи методичних комісій університету.

Методичні комісії університету створюються в рамках науково-методичної ради університету з метою виявлення цінного досвіду, досліджень, творчих розробок, організації і координації методичної діяльності в університеті, обґрунтування та розробки перспективних завдань за головними напрямками навчально-методичної роботи та принципів організації їх вирішення в інститутах, на факультетах за напрямками роботи цих комісій.

Методичні комісії аналізують стан методичної роботи в університеті, вивчають відповідний досвід роботи інших вищих навчальних закладів України та зарубіжних країн, виявляють методичні завдання і проблеми, які потребують вирішення в межах університету, визначають зміст і плани відповідних науково-методичних досліджень і робіт, розробляють стандарти університету і положення, організують методичні семінари і консультації з відповідних напрямів методичної роботи.

До складу методичних комісій входять найбільш досвідчені і кваліфіковані викладачі університету. Роботою комісії керує голова, який призначається наказом ректора. Термін повноважень роботи комісій - п'ять років.

Голова комісії відповідає за підбір кандидатів і її склад, звітність і плани роботи комісії, направляє і координує діяльність її членів та визначає основні напрямки роботи.

Щорічно до 1 вересня голови методичних комісій повинні подавати секретарю науково-методичної ради університету списки членів комісії, якщо відбулись зміни у її складі. Наприкінці навчального року (травень-червень) комісії подають науково-методичній раді університету звіт за підсумками своєї діяльності і проект плану роботи на наступний навчальний рік.

Напрями діяльності методичних комісій університету.

Комісія з наукової організації навчального процесу:

- подає пропозиції щодо удосконалення змісту освіти на різних напрямках та освітньо-кваліфікаційних рівнях, впровадження нових педагогічних технологій, методів навчання;
- аналізує перелік напрямів і спеціальностей підготовки фахівців в університеті та формує пропозиції щодо їх оптимізації;
- аналізує відповідність навчальних планів і програм підготовки фахівців вимогам державних освітніх стандартів;

- аналізує навчальні плани базових напрямів бакалаврської, а також магістерських освітньо-професійних програм і подає рекомендації щодо їх удосконалення;

- подає пропозиції щодо внесення змін до варіативної частини галузевої компоненти освітніх стандартів підготовки фахівців з певних напрямів (спеціальностей);

- здійснює методичне керівництво процесом ліцензування та акредитації напрямів та спеціальностей;

- систематизує пропозиції інститутів, факультетів, кафедр щодо удосконалення організації навчального процесу, змісту освітніх стандартів та взаємодіє з Інститутом інноваційних технологій та змісту освіти і Департаментом вищої освіти МОН України з цих питань;

- формує пропозиції з уніфікації навчальних планів підготовки фахівців в межах одного напрямку та за суміжними напрямками з метою ефективного використання наявних ресурсів;

- формує пропозиції щодо оптимальної організації графіка навчального процесу в університеті;

- розробляє нормативні документи (стандарти, регламенти, методичні вказівки), що регламентують освітню діяльність в університеті;

- розробляє нормативно-методичне забезпечення з організації навчальної, науково-дослідної та самостійної роботи студентів;

- розробляє методичне забезпечення з формування компонентів вищого навчального закладу державних стандартів вищої освіти і робочих програм навчальних дисциплін;

- розробляє методичні рекомендації щодо складання розкладів занять.

Комісія з модернізації навчального процесу за Болонськими принципами:

- аналізує практику організації навчального процесу вищих та зарубіжних навчальних закладів за вимогами ЕСТ8 з метою його запровадження в університеті;

- формує концепцію та методичне забезпечення переходу навчального процесу на принципи організації за вимогами ECTS;

- збирає, вивчає, узагальнює та розповсюджує в університеті позитивний досвід впровадження кредитно-трансферної системи;

- систематизує пропозиції структурних підрозділів університету щодо вдосконалення організації навчального процесу за вимогами ECTS та здійснює взаємозв'язок з робочою групою МОН України з цих питань.

Комісія з навчально-методичного забезпечення змісту освіти:

- аналізує забезпеченість навчального процесу підготовки фахівців різних форм навчання навчальною та навчально-методичною літературою;

- формує пропозиції і замовлення на підготовку навчальної і навчально-методичної літератури в університетський "портфоліо";